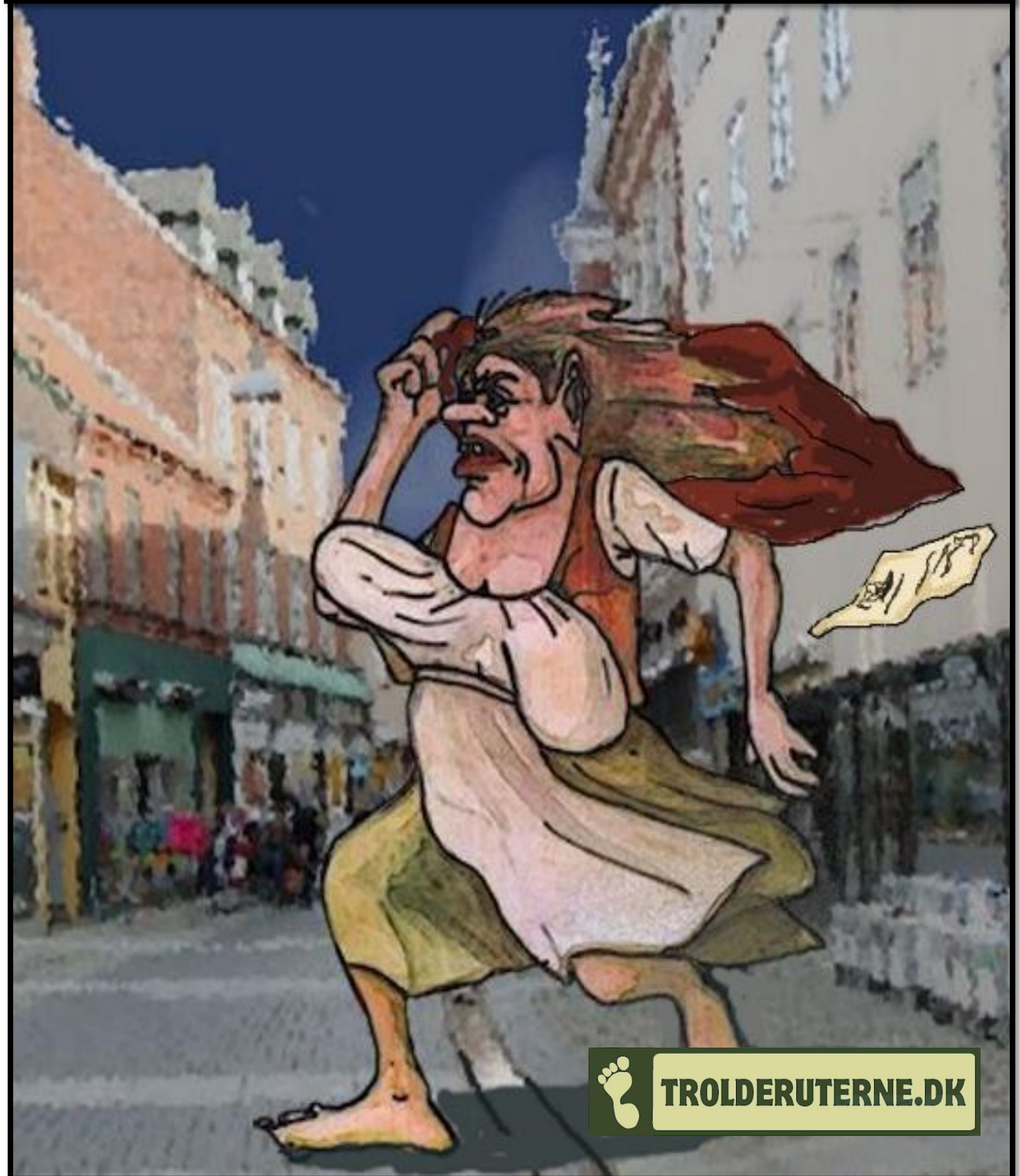

Gyserruten i Skive

TROLDERUTERNE.DK

Velkommen til Gyseruten i Skive by.

Ruten her i Skive by begynder ved stenskulpturerne på Posthustorvet lige ved cafeen.

På denne trolderute, Gyserruten, skal du hjælpe med at løse en gåde. Til det skal du undervejs bruge din smartphone eller iPad, hvortil du skal downloadet en app, der kan scanne QRkoder.

Sådan en app kan du finde på Google Play eller Apple App Store.

Følg fodsporene i tæernes retning, som du kan se det på kortet på bagsiden.

Ud for hvert fodspor er der en post, nemlig et billede af en ting eller en skulptur, hvor du skal svare på et spørgsmål.

Nogen steder er der tydelige spor. Andre steder er de væk.

Det er nemlig ikke sikkert, du kan se alle spor i virkeligheden. Somme tider er de der, somme tider er de forsvundet. Men vær alligevel meget opmærksom på ting i byen. Det kan være, at der er noget du skal se eller høre for at kunne svare.

Ved posterne, som er nogenlunde ud for fodsporene på kortet, kan du vælge at sætte dig ned og scanne historierne her på kortet. Så kan du se en lille tegnefilm eller høre noget på mobilen.

Du vælger måske at vente med at svare, til du kommer tilbage til slut. Du skal skrive bogstavet med det rigtige svar ud for numrene herunder. Når du har svaret på alle spørgsmålene i dette hæfte, får du svaret på mysteriet.

God trolderutetur!

1 2 3 4 5 6 7 8 9

11 12

14 15 16 17 18 19 20 21 22

1. START

Det skete lige før!

Så du det?

Den gamle kone med sækken!

Hun kom løbende tværs over torvet med en stor gammel sæk over nakken.

Mon der var tyvekoster i den? Hun løb, som om Fanden var i hælene på hende, og det var han måske også. Der stod gnister og røg efter hende.

Så du det ikke? - Den gamle kone med grønt skørt og mørkerød bluse! Hun så lidt gammeldags ud. Nederdelen gik næsten ned til fødderne. Sækken var brun, gammel og snavset, som om hun havde slæbt den igennem en nypløjet mark.

Jeg tror at sækken var tung. Hun havde noget i den. Og hun så sig bag over skulderen, som om hun var bange for at der var noget efter hende. Hun var lige ved at falde, da hun løb om hjørnet.

Jeg tror, at det var en af de underjordiske. Du kan vel lugte, hvordan her lugter muggent. Men hvem?

Det er en sær gammel kone, flere har fortalt, at hun sniger sig rundt og stjæler fra folk. Vil du med ud og finde hende?

Hun taber ind imellem noget ud af sin sæk, så man kan følge hendes spor. Men pas nu på, det kan være en farlig tur. Og det kan være svært at finde de tabte sager. Heldigvis er der magi i luften og de tabte sager sætter spor, som du kan finde med din mobiltelefon her.

Men før du kan komme videre, skal du svare på et spørgsmål.

Har der nogensinde været spøgelse, gengangere eller andre fra de underjordiske i Skive by?

P Nej, aldrig

K Jo i meget gamle dage.

S Ja, og man kan møde dem endnu.

Jovist kan man møde dem endnu. Konen er en af dem. Men hvem er hun og hvad laver hun. Du må videre til næste mærke, for at finde svar.

Velkommen til post 2

Så, for pokker. - Jeg tror, hun har opdaget, at der er nogen efter hende. Hun har sløret sine spor, men et sted ligger en krukke, som trillede ud af hendes pose.

Den rullede ind bag vinduet på en af forretningerne her i gaden.

Navnet på forretningen afslører hende. Konen var engang en underskøn kvinde.

Forretningen har samme navn som en anden skøn kvinde, en græsk gudinde, der var den smukkeste af alle.

Hvad var navnet på den græske gudinde?

<i>K</i>	<i>Fodterapi</i>
<i>M</i>	<i>Kosmetologen</i>
<i>A</i>	<i>Smørrebrød</i>
<i>P</i>	<i>Afrodite</i>
<i>Æ</i>	<i>Worm</i>

Den gamle kone er noget misundelig på gudinden, fordi hun altid er smuk og bevarer evig ungdom.

Ikke som konen, der ligesom mennesker bliver gammel og rynket. Derfor stjal hun her en krukke med livseliksir, som kan give evig skønhed.

Du kan høre opskriften på livseliksir ved at trykke på linket, men du behøver ikke absolut høre det for at komme videre.

<http://www.trolderuterne.dk/rutepunkterne/emnerne/livselikser.htm>

Hvor blev konen af?

Jeg er sikker på at hun løb tilbage og rundt om hjørnet. Skynd dig efter hende.

Velkommen til spor 3

Hun stoppede lige her. Det så ud, som om hun kastede guldstøv op i luften. Det klistrede sig fast på tyren her.

Er det mon fordi, hun ikke vil møde Åmandens køer?

Det siges at en fattig studekræmmer gerne ville komme først til Skive marked med sine stude. Men vejen var lang og engene sumpede. Han lavede derfor den aftale med Fanden, at han kunne gå på bunden af Karup Å med sine stude og dermed skyde genvej. Fanden ville som løn derfor kun have den første daler, kræmmeren tjente.

Manden gik gennem åen, kom til Skive og solgte sine stude. Men han blev grådig og beholdt daleren, tænkte at Fanden næppe kunne se forskel og gav kun den onde en gammel bukseknep.

Fanden blev gal. Han sørgede til gengæld for, at den, der nogensinde derefter købte kræmmerens stude, ville komme gruelig galt afsted og lide af evigt mavekneb.

Kræmmeren kunne derefter aldrig sælge sine stude. Han druknede sig i åen af græmmelse.

Man skal derfor tage sig i vare for ikke at købe kød fra Åmandens køer.

Men hvad laver en kræmmer?

F *En kræmmer er en frisør*

V *En kræmmer vasker tøj i åen.*

Ø *En kræmmer er en handelsmand, der køber og sælger ting.*

Godt, du må videre. Hun løb hen imod rådhestorvet.

Velkommen til post 4.

Mon den gamle kone er en heks?

Her i byen bryder man sig ikke om hekse. De gamle hekse havde en bog, man kaldte for Cyprianusbogen. I den stod der mærkelige opskrifter, både

mod sygdomme og mod alle mulige mærkelige ting. Du kan høre mere om denne bog ved at trykke på QR-koden her:

<https://www.trolderuterne.dk/rutepunkterne/emnerne/hekse.htm>

For nogle hundrede år siden brændte man hekse på bål, især hvis de gemte på Cyprianusbogen.

Men hvad står der i bogen?

G Opskrifter på hemmelig medicin

B Strikkeopskrifter

E Siderne er tomme. Der står ingenting.

Måske leder hun efter denne særlige bog! Måske vil hun gerne vide, hvad der står i bogen!

Konen løb vist hen og standsede ved hesten. Den må kunne fortælle noget.

Velkommen til post 5.

Uuhhhh! Mærkede du lige suset fra hende, et sært koldt sus. – Hun vil fortælle os noget. Se, der er endnu en side fra bogen. Et billede af en hest og et skelet! Hvad mon det er, hun vil fortælle os. Det ligner helhesten.

Helhesten kommer og bringer varsler om døden. Helhesten er synsk og ved, hvem der snarlig vil dø. Den ønsker du ikke at møde.

Du kan høre mere om helhesten på linket her.

Den er bestemt ikke sjov at møde. Selv om man kan håbe på at det er en af de andre, der skal dø inden længe. Den er heldigvis set meget sjældent.

<http://www.historie-online.dk/temaer-9/gys-og-gru/helhesten>

Hvad betyder det, hvis man møder helhesten?

- K At man bliver syg og får sygdommen helvedesild.*
- E At man selv skal dø inden længe.*
- J At nogen af dem, man er i selskab med, skal dø inden længe.*

Du skal finde et andet dyr.

Hvis du tør! Jeg tror, at konen vil fortælle os noget. Lad os finde ud af, hvad det er.

Velkommen til post 6

Der sidder ugle! Og den har også fået et lille ord med fra Den gamle kone. Kender du uglens tuden eller skrig?

Man sagde, at man på uglens tuden kunne høre, hvordan vejret blev.

Den tudede særlig uhyggeligt, hvis det ville blive uvejr.

Hvad bringer ugle varsler om:

- H Glæde*
- B Uvejr*
- A Død*
- K Bryllup* <https://www.trolderuterne.dk/rutepunkterne/emnerne/uglen-varsler.htm>
- C Lotterigevinst*

Hvorfor mon Slattenpatten fortæller os om ugler og varsler om dårligt vejr?

Tør du gå bag om rådhuset og om i fængselsgården?

Velkommen til post 7

Der kom det igen, vindpustet. Der var ingen ugle, så det må være noget andet. - Der var en skygge, meget tyndere end den gamle kone – og ligesom gennemsigtig. Er det en genganger?

Jo, her er en genganger – det er gengangeren af adelsmanden Jørgen Høg, der slog Skives borgmester ihjel. Det er mange år siden, men han blev aldrig straffet, så nu må han vandre omkring i gaderne som straf.

Hvis du tør kan du sætte dig ved fængselsstenen og høre historien.

<http://www.trolderuterne.dk/rutepunkterne/emnerne/drabet-paa-skives-borgmester.htm>

Hvad er en genganger?:

U En stor sort hest.

*I Et spøgelse fra en, der engang har
snydt, myrdet eller gjort noget
utilgiveligt.*

K Et grædende barn.

Det var en uhyggelig historie. Skynd dig videre. Måske kan du løbe fra gengangeren.

Velkommen til post 8

Hvad skal du gøre, hvis du møder gengangeren? Det sikreste middel er at vende vrangen ud af dine klæder, din hue, dine vanter. Når du holder dine vrangvendte vanter op mod genfærdet, så forsvinder det. Du kan dog undgå gengangere ved at pløje dine marker med stål. Så kan ingen af de underjordiske komme nemt over marken, så må de gå udenom. Og når du husker at efterlade det sidste neg natten over til elverkongen, så vil rigdom og velstand være din sikre fremtid.

Hvad er et nemt middel til at få gengangere og andre underjordiske væk?

F Løbe fra dem

H Tænde en lommelygte

E Vende vrangen ud på sit tøj.

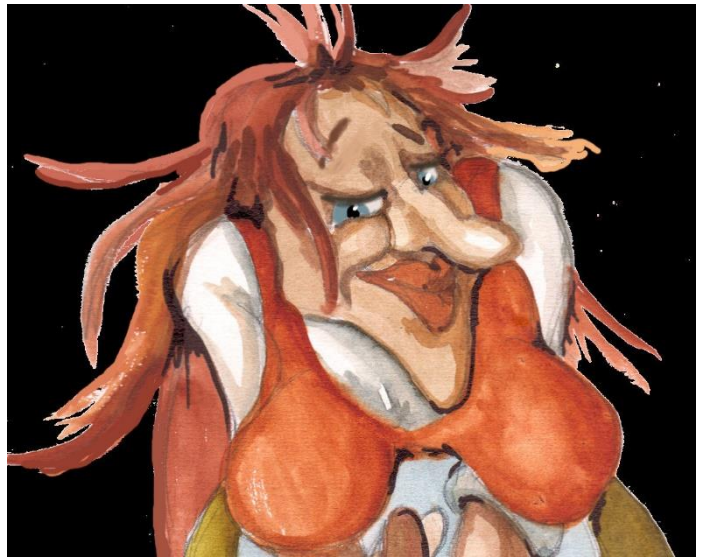
T Lukke øjnene.

<https://www.trolderuterne.dk/rutepunkterne/emnerne/dabondeknoesen-moedte-slattenpatten.htm>

Velkommen til post 9

Ja, måske er hun på vej til elverkongen. Hende, den gamle kone, der taber ting ud af sin sæk. Til elverkongen og elverkongens døtre. Elverpigerne. De underskønne og fnuglette piger, der danser for foden af højene. Hun har selv været en underskøn elverpige engang. Men som det går med alle elverpiger er hun blevet gammel. Hun har levet i mange hundrede år, så hun er ældgammel.

Hendes bryster er blevet så lange og slatne, at hun kan slå den over skulderen og binde dem i nakken.

Ja det er skam sandt, så sikkert som at hendes spor fylder luften.

Men jo ældre hun bliver, des mere kommer hun til at ligne et menneske. Man kunne næsten forveksle hende med en heks.

Hvad kalder man sådan en gammel kone, der var elverpige som ung?

- D *En heks*
- T *En slattenpatten*
- G *En gravso*
- H *En hængepoppel.*

Men hvorfor vil hun vise os en fisk – vil hun mon have dig til at fiske?

Velkommen til post 10

Der var den, fisken. Er det mon fordi hun holder af fisk, hende konen? Eller er det mon fordi hun Engang var en lækker sild?

Der er noget, der puster os i nakken, Kan du mærke det?

Ved denne post får du bare luft og ingen bogstaver!

Velkommen til post 11

Hurtigt, jeg så hende løbe op ad gaden og til venstre ind mellem husene.

Hvad side løb hun til?

O *Højre*

P *Venstre*

Skynd dig at finde bænke på billedet.

Velkommen til post 12

Konen holder så meget af mosevand. – Hvorfor, spørger du?

Hvad vil konen fortælle? Åh jo, konen vil helst kaldes mosekone. Men hun hedder nu også Slattenpatten og Ellekone. Det er fordi elletræernes rødder gerne vokser, hvor der findes mosehuller. Hun føder nemlig sine børn som amfibier i dybe mosehuller, børnene dier ved hendes bryster, og hendes mælk er så stærk, at børnene ikke kan lade være med at svømme hurtigt rundt, mens de dier.

Derfor bliver hendes bryster så lange. Det er fordi hendes børn som små er AMFIBIER. Du kan sidde og høre hendes historie her.

Hvad er et AMFIBIUM?

M *En krukke*

Å *Et væsen, der lever både i vand og på land.*

V *En bil.*

F *Et vaskepulver*

<https://www.trolderuterne.dk/rutepunkterne/emnerne/slattenpatten.htm>

Men se, der er endnu et spor.

Konen elsker at løbe gennem skove og grønne blade, men nu er hun i byen. Så hun må igennem tunnelen.

Velkommen til post 13

Hun løber hurtigere end vinden blæser. Kan du mærke pustet i nakken?

Du får ikke andet end kold luft gennem tunnelen her. Drej til højre, når du kommer ud af tunnelen.

Velkommen til post 14

Konen har smidt omkring sig med store runde jernplader på fortovet. På pladerne er der et billede af en fisk måske med et tag over. Der er både store og små plader, som ligger spredt rundt på fortovet.

Kyndige folk mener at det er vej ned til kloakken, men Slattenpatten ved bedre. Det er genveje til Elverkongens palads.

Hvor mange plader tror du, man kan finde mellem tunnelen og post 15 ved enden af denne gade?

K *Færre end 5*

S *15*

B *Mere end 15*

Husk at holde øje med trafikken.

Velkommen til post 15

Hun nåede at forsvinde. Slattenpatten er kommet i skjul. Skal vi mon gå efter hende?

Her, på denne plads, dybt under jorden, bor bjergmanden. Dag og nat, og det er det samme for ham, for han kommer sjældent op over jorden, dag og nat hakker og banker han i jorden for at finde skatte, der er gemt. Engang fandt han en stor skat med sølv og guld. Den

var blevet begravet på den tid, hvor dansken og svensken var i krig. Den svenske hær hærgede især voldsomt her ved Skive by og på Sallings jorder. Mange mennesker blev slået ihjel. Andre begravede, hvad de ejede og kunne siden ikke finde det igen. Krigen varede i tredive år.

Men bjergmanden fandt skattene.

Mon Slattenpatten vil stjæle fra ham, eller stjæler hun til ham? Han er jo ikke meget for at se dagens sollys eller nattens stjerner. Han holder allermest af de mørke gange under jorden.

Hvad mon hun vil med ham? Skal hun vise ham siderne i den gamle bog? Det er måske for mørkt dernede i mørket under jorden.

Hvad vil bjergmanden helst ikke se?

R Sollys

N Isbjørne

B Mennesker.

Velkommen til post 16

Vi kan ikke røkke ved døren til bjergmandens hule her på pladsen. Men er det da slet ikke hans underjordiske palads, hun vil vise os?

Og hvad er der i hendes sæk? Er det tyvekoster? I Cyprianusbogen står der:
Vil du kende en tyv fra andre, da kan du, når mennesker er samlet, bruge disse ord:

"Jeg maner og besværger Eder, sol og måne og alle lysende stjerner på himlen, at I ikke skinner på den tyv!"

Så vil tyven altid stå i skygge.

Hvad skal vi bruge det til?

Sol måne og alle lysende stjerner. Mon denne lampe kan bruges?

Hvordan kan man kende en tyv, når man bruger ordene fra Cyprianusbogen:

J *Tyven har solbriller på.'*

O *Tyven står i skygge.*

Y *Tyven har ingen skygge.*

Velkommen til post 17

Hun nåede at forsvinde. Slattenpatten er kommet i skjul. Skal vi mon gå efter hende ad vejen til højre? Måske har hun fundet en ny nedgravet skat. Der var engang en krig, der varede fra 1618 til 1648. Og især i Jylland hærgede de svenske lejetropper. Der er senere fundet flere begravede skatte i jorden fra den tid. Måske har hun fundet en af de skatte.

I hvilken krig har Danmark og Sverige kæmpede mod hinanden?

S *Hundredårskrigen*

P *1.verdenskrig*

A *Grevens fejde.*

G *Trediveårskrigen.*

De svenske soldater hærgede landet i mange år. Men de er her ikke nu, så du må videre efter konen.

Velkommen til post 18

Nu kommer bjergmanden vel ikke op? Han kan blive ganske vred!

Det er et held at bjergmanden ikke er efter os. Men her lugter brændt. Kan du ikke lugte det? Måske er det Fanden, der er blevet bestjålet. Turde hun virkelig det? Fanden skal man sandelig ellers passe på.

Man kan ikke altid se på ham, at det er fanden selv. Han er dygtig til at forklæde sig. Men der er en sikker metode.

Han kan nemt forklæde sig, men han kan aldrig skjule sin hestehov på det ene ben.

Og her, mellem de tætte huse, er der måske fare på færde! Måske er Fanden løs?

Hvordan kan man altid kende fanden fra almindelige mennesker?

V *Han har en stor næse*

Å *Han har hestehov på det ene ben*

N *Hans stemme er dybere end menneskers.*

Velkommen til post 19

Her på dette hjørne boede engang et gammelt menneske, som ejede en Cyprianus, for hun var bange for Fanden. Derfor havde hun skrevet op i sin bog, hvordan hun skulle slippe af med ham.

"Om hvorledes man kan slippe af med Fanden, hvis man har lavet en aftale med ham:

Tag en spand vand en torsdag morgen og sæt den foran dig og sig således:

"Satan forgås af sønden! Satan trille af norden! Satan privas af østen! Satan udfries af vesten!"

Smid så vandet over din venstre skulder og Fanden vil miste sin magt og forsvinde. Du skal aldrig sælge din sjæl til fanden, for så vil han altid have magt over dig og tage dig med i helvede og stege dig i al evighed. Men siger du verset, så forsvinder han.

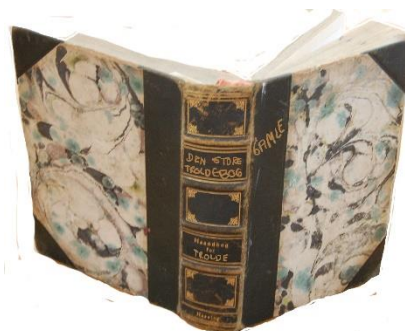
Hvis man sælger denne til fanden, er man fortabt og vil altid være i hans magt!

F Sin håndtaske

R Sin sjæl

L Sin mor

M Sine penge

<https://www.troldeputerne.dk/rutepunkterne/emnerne/historien-om-den-store-gamle-troldebog.htm>

Velkommen til post 20

Hurtigt! Jeg så skørtet fra den gamle kone. Hun løb lige ud.

Hvilken vej løb konen?

D Hun løb lige ud

Velkommen til post 21

Så I røgen. Røgen, ligesom fra en afbrændt tændstik. Slattenpatten forsvandt op i røg og er pist væk! Så må hun være en af de underjordiske! Kun de kan forsvinde i den blå luft.

Hvad ville hun? Måske får du svaret ved sidste post!

Hvordan kan de underjordiske forsvinde?

Ø Som et tordenbrag.
E Som en lille røgsky.
V Som et stormvejr.

Velkommen til post 22

Nu hvisler det igen omkring os med en kold vind. Er det Slattenpatten, der puster?

Eller er det gengangere fra de ondsksfulde svenske soldater, der ikke kan finde ro, fordi de gjorde så mange ugerninger under svenskekrigen?

Hov, hør, det hviskes i mit øre:

"Jeg, en ærefuld Slattenpatten, hvorom der står stor respekt, har ikke taget noget, der ikke var mit. Men det, som købmandskonen fra Brogården stjal fra mig, har jeg taget igen. Hun tog min store grydeske, som jeg bruger til at røre de store gryder, når jeg brygger den livgivende mosemjød. Nu kan hun spørge og gå igen, så meget hun lyster. Hun får aldrig mjøden at smage, som ville kunne få hende bort fra spøgeriet. Hun kunne have fået evig ro og søvn, men hun ville stjæle. – Nu må hun spørge og gå igen hver evige nat!"

<http://www.trolderuterne.dk/rutepunkterne/emnerne/spoegeriet-paa-brogaarden.htm>

Hun hed Dorrit Rønbjærg. Det var vist hendes kolde åndedrag vi mærkede.

Hvad hed købmandskonen fra Brogården, der snød sine kunder .

Å Hun hed Beate jensen
N Hun hed Dorrit Rønbjærg
P Hun hed Susanne Nielsdatter
A Hun hed Birgitte Bøgely

Gyserruten i Skive

